(इंग्रजीमध्ये टंकलिखित केलेल्या न्यायनिर्णयाचा मराठीमध्ये अनुवाद)

मुंबई येथील उच्च न्यायालयात

दिवाणी अपीलिय अधिकारक्षेत्र

अंतरिम अर्ज क्रमांक १६७३३/२०२३

सह

कौटुंबिक न्यायालय अपील क्रमांक ३९/२०२३

मधील

अंतरिम अर्ज क्रमांक १३०९५/२०२३

पुर्वी मुकेश गडा ... अर्जदार

विरुद्ध

मुकेश पोपटलाल गडा ... प्रतिवादी

आयए/१६७३३/२०२३ मध्ये अर्जदार/पत्नी आणि आयए/१३०९५/२०२३ मध्ये प्रतिवादी स्वतः श्रीमती पूर्वी गडा उपस्थित होत्या.

आयए/१६७३३/२०२३ मध्ये प्रतिवादी/पतीचे आणि आयए /१३०९५/२०२३ मध्ये अर्जदाराचे वकील श्री. दुष्यंत पुरेकर त्यांच्यासोबत श्री. रजत देढिया.

न्यायमंच : न्यायमूर्ती श्री. बी. पी. कोलाबावाला आणि
न्यायमूर्ती श्री. सोमशेखर सुंदरेसन

राखून ठेवल्याची तारीख : २१ डिसेंबर २०२४

पुढील राखून ठेवल्याची तारीख : ६ नोव्हेंबर २०२५

अधिघोषित केल्याची तारीख : १० नोव्हेंबर २०२५

न्यायनिर्णय :- (न्यायमूर्ती श्री. सोमशेखर सुंदरेसन यांनी पारित केला) :

१. सुरुवातीला आपण हे नमूद करणे आवश्यक आहे की हा खटला दिनांक २१ डिसेंबर २०२४ रोजी राखून ठेवण्यात आला होता. ख्रिसमसच्या सुट्टीनंतर, रोस्टरमध्ये बदल झाल्यामुळे, हे पीठ त्याच संयोजनात बसले नाही. पुढे, कामाच्या अत्यावश्यकतेमुळे न्यायनिर्णय घोषित करण्यास विलंब झाला. उपरोक्त विलंबामुळे आणि वेळेच्या प्रवाहामुळे, हे प्रकरण दिनांक ६ नोव्हेंबर २०२५ रोजी नव्याने दिशानिर्देशांसाठी ठेवण्यात आले. पक्षांचे लेखी युक्तिवाद व्यापक होते, परंतु पक्षकारांना विचारले गेले की त्यांना निघून गेलेल्या वेळेचा विचार करून पुढील युक्तिवाद करण्याची इच्छा आहे का? पक्षांनी सूचित केले की त्यांच्याकडे पुढील युक्तिवाद नाही, कारण त्यांनी तपशीलवार लेखी युक्तिवाद दाखल केले आहे आणि सादर केले की त्यांना या न्यायनिर्णयावर कोणताही आक्षेप नाही. त्यानुसार, आम्ही आज न्यायनिर्णय सुनावण्यासाठी पुढे गेलो आहोत.

[illegible]

२. पुर्वी गडा (“***[illegible]***) आणि मुकेश पोपटलाल गडा (“***[illegible]***) यांचा विवाह दिनांक १६ नोव्हेंबर १९९७ रोजी झाला. मूळची मुंबईची असलेली पूर्वी लग्नानंतर मुकेश आणि त्याच्या कुटुंबासोबत राहण्यासाठी पुण्यात स्थायिक झाली. हे लग्न १६ वर्षे टिकले, या

जोडप्याने त्यांच्या वैवाहिक घरात एकत्र वास्तव्य केले. २०१३ पासून ते वेगळे राहत आहेत. मुकेशने २०१५ मध्ये घटस्फोटासाठी याचिका दाखल केली, जी दिनांक २४ फेब्रुवारी २०२३ रोजी विद्वान कौटुंबिक न्यायालय, पुणे यांनी क्रौर्याच्या कारणास्तव घटस्फोट मंजूर केला ("आक्षेपित न्यायनिर्णय") आणि कायमस्वरूपी पोटगी दरमहा ५०,००० रुपये निश्चित करण्यात आली.

३. घटस्फोटाच्या प्रक्रियेदरम्यान, अंतरिम पोटगी रुपये ५०,००० दर महा देण्याचे निर्देश देण्यात आले होते. मुकेश वेळोवेळी नियमितपणे अंतरिम पोटगी थकवत आहे हे नोंद घेण्यासारखे आहे. या खटल्याच्या प्रवासात अनेक अर्ज दाखल करण्यात आले आहेत, जिथे थकबाकी वारंवार वाढत असल्याचे दिसून येते.

४. दोन्ही पक्ष आक्षेपित न्यायनिर्णयाच्या विरोधात अपील करीत आहेत. या निर्णयाला स्थगिती देण्यात आली आहे.

[illegible]

५. हा न्यायनिर्णय पक्षकारांनी दाखल केलेल्या दोन प्रतिस्पर्धी अंतरिम अर्जांशी संबंधित आहे, ज्यात सुनावणी प्रलंबित आहे आणि क्रॉस अपीलाचा अंतिम निपटारा केला जात आहे. पूर्वी यांनी अंतरिम अर्ज क्रमांक १६७३३/२०२३ ("***[illegible]***") दाखल केला आहे ज्यामध्ये तिच्या खर्चाशी सुसंगत आणि तिच्या मुलीची काळजी घ्यावी लागेल यासाठी अंतरिम पोटगी वाढविण्याची मागणी केली आहे. मुकेशने अंतरिम अर्ज

क्रमांक १३०९५/२०२३ ("***उ्म्ब्ह्यगलउ्ह्ल***") दाखल केला आहे आणि तो दरमहा ५०,००० रुपये भरण्याची क्षमता असलेला माणूस नाही आणि त्याने आधीच पुरेशा रकमेपेक्षा जास्त पैसे दिले आहेत या आधारावर अंतरिम पोटगी रद्द करण्याची मागणी केली आहे.

६. पूर्वी आयएने अशी विनंती केली आहे की विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने दिलेल्या अंतरिम पोटगीच्या देयकामध्ये मुकेश ऐतिहासिकदृष्ट्या दीर्घकालीन थकबाकीदार आहे. असा युक्तिवाद केला जातो की मुकेश यांचे प्रतिज्ञापत्र, जे सर्वोच्च न्यायालयाने ***उ्वाइ्स्वक्ल*** ***ब्न्ट्र्सयइ्पुन्ह्यो***(२०२१) २ एससीसी ३२४) या प्रकरणात नमूद केले आहे ते स्पष्टपणे खोटे आहेत. तरीही, ती असा दावा करेल की, कोणताही प्रतिकूल निष्कर्ष न काढता, विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने अवास्तव कमी पोटगी दिली आहे, जी नियमितपणे चुकवली गेली आहे. म्हणूनच, अपीलांची सुनावणी आणि अंतिम निकाल प्रलंबित असताना, पूर्वी यांनी मासिक पोटगी रु. ५ लाख किंवा अशा इतर रकमेची मागणी केली आहे जी या न्यायालयाला योग्य वाटेल, तिच्या मुलीच्या राहण्याच्या आणि पोटगीच्या खर्चाशी सुसंगत आहे, जिचे संगोपन पूर्णपणे तिच्या खांद्यावर ठेवले गेले आहे.

७. मुकेश आयए यांनी विनंती केली आहे की, सुनावणी आणि अपीलांचा अंतिम निपटारा होईपर्यंत त्यांना कोणतीही पोटगी देण्याच्या जबाबदारीतून मुक्त केले जावे. मुकेश यांनी विनंती केली आहे की त्याने पूर्वी काकांना ५० लाख रुपयांचे कर्ज दिले आहे, जे त्याला दरमहा ५०,००० रुपये देणार होते, परंतु काकांनी मुकेशला पैसे देणे बंद केले

आहे आणि असे म्हटले जाऊ शकते की ते पूर्वी यांना ही रक्कम देत आहेत. यामुळे, तो असा दावा केला की, त्याला कोणत्याही पोटगी देण्याच्या दायित्वातून मुक्त केले जावे. मुकेश आयए कबूल करतात की मुकेश रिअल इस्टेट व्यवसायातील अनेक कंपन्यांचे भागीदार आहेत, परंतु त्यांचा असा दावा आहे की त्यांना त्यांच्याकडून कोणतेही उत्पन्न नाही आणि कोविड -१९ साथीच्या आजारानंतर या कंपन्यांचा व्यवसाय कमी झाला आहे.

८. अभिलेखावरील सामग्रीमध्ये सापडलेल्या विविध मालमत्तांचा संदर्भ देऊन, मुकेश यांनी त्यांच्या नावावर असलेल्या समान मालमत्तेवर इतरांनी घेतलेल्या काही कर्ज किंवा इतर गोष्टींकडे लक्ष वेधले आणि हे सूचित केले की ही मालमत्ता त्यांची मालकीची आहे असे म्हणता येणार नाही. आपल्या वैयक्तिक आयकर विवरणपत्राचा उल्लेख करताना मुकेश यांनी दावा केला की त्यांचे उत्पन्न खूपच कमी आहे आणि मूल्यांकन वर्ष २०२२-२३ साठी ते केवळ ६ लाख रुपयांपेक्षा कमी झाले आहे. मुकेश यांनी जोडप्याच्या मुलांसाठी त्याने घेतलेल्या विमा पॉलिसीकडे लक्ष वेधले आणि असे सूचित केले की पूर्वी आणि मुलगी त्याच्या परोपकाराचे लाभार्थी आहेत. त्याने त्यावर प्रीमियम भरला आहे हे लक्षात घेऊन, तो सादर करेल की पॉलिसी मॅच्युरिटी व्हॅल्यू त्याच्याकडून देय असेल.

९. होम ट्यूटर म्हणून काम करून स्वत: चा उदरनिर्वाह करण्यासाठी पूर्वी पुरेसे उत्पन्न असल्याचे मुकेश यांनी निदर्शनास आणून दिले. मुकेश आयए असा दावा करतील की

पूर्वी वनस्पती नर्सरीचा व्यवसाय चालवते. खटला प्रलंबित असताना भरलेली रक्कम एकूण रु. २१.६५ लाख असे सादर केले आणि असा दावा केला की हे पुरेसे पैसे आहेत जे त्याला देण्यास सांगितले जाऊ शकते. थोडक्यात, मुकेशच्या युक्तिवादाचा सारांश असा केला जाऊ शकतो की तो एक अशी व्यक्ती आहे ज्याच्याकडे स्वत: चे उदरनिर्वाह करण्यासाठी उत्पन्न नाही, दुसरीकडे पूर्वी यांना दिलेली पोटगी देणे तर दूरच. म्हणूनच, ते असा युक्तिवाद करतील की या न्यायालयाने या पैलूंचा विचार केला पाहिजे, पूर्वीला कोणत्याही पोटगीच्या देयकावर स्थगिती द्यावी.

[illegible]

१०. आम्ही पूर्वीला पक्षकार म्हणून प्रत्यक्ष ऐकले आहे आणि ती तिची बाजू चांगल्या प्रकारे मांडू शकते आणि तिने अभिलेखावरील माहिती काळजीपूर्वक आणि पद्धतशीरपणे समजावून सांगू शकते असे आढळले आहे. आम्ही मुकेशचे विद्वान वकील श्री. दुष्यंत पुरेकर यांना देखील ऐकले आहे, ज्यांनी त्यांच्या पक्षकाराच्या हिताचे चांगले प्रतिनिधित्व केले आहे आणि सुनावणीदरम्यान पूर्वीला सन्मानाने आणि सौजन्याने वागवले आहे.

११. त्यांच्या मदतीने आम्ही अभिलेखावरील सामग्रीची तपासणी केली आहे. पक्षांच्या संमतीने, आम्ही दोन्ही अंतरिम अर्ज एकत्र ऐकले, कारण ते दोघेही समान मुद्दे आणि तथ्यांच्या मूल्यांकनावर अगदी विरुद्ध दिशेने ठेवले गेले होते.

१२. हे स्पष्ट आहे की कौटुंबिक न्यायालयाच्या कार्यवाहीदरम्यान दावा केलेल्या

पोटगीचा दावा हिंदू दत्तक आणि पोटगी कायदा, १९५६ ("[illegible]") अंतर्गत पूर्वीने पोटगीचा दावा केला होता. अंतिम निवाड्यात, एचएएमए अंतर्गत पोटगी देय असल्याचे नाकारून, विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने मुकेशला घटस्फोट मंजूर केला आणि दरमहा रु. ५०,००० ची समान अंतरिम पोटगी सुरू ठेवण्याची तरतूद केली, परंतु आता हिंदू विवाह कायदा, १९५५ ("[illegible]") अंतर्गत.

१३. अगदी सुरुवातीला, आम्ही हे स्पष्ट करतो की या न्यायनिर्णयात केलेली सर्व निरीक्षणे प्रथमदर्शनी स्वरूपाची आहेत, तसेच प्रथमदर्शनी आधारावर काढलेले निष्कर्ष आहेत, जे अभिलेखावरील सामग्री पक्षकारांनी सादर केलेल्या युक्तिवादांच्या विश्वासार्हतेशी कसे बोलते यावर आधारित आहेत. क्रॉसअपीलांची योग्य वेळी सुनावणी होईल, परंतु मुख्य मुद्दा हा आहे की संबंधित पक्षांनी दाखल केलेल्या अंतरिम अर्जांवर कोणती योग्य व्यवस्था केली जाईल.

१४. विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने प्रथमदर्शनी पोटगी मंजूर करण्याच्या कायद्याच्या सुस्थापित तत्त्वांचा विचार केला आहे की नाही आणि पोटगी मंजूर करण्याच्या कायद्याच्या सुप्रसिद्ध तत्त्वांचा विचार केला आहे की नाही आणि पोटगी तिच्या वैवाहिक कुटुंबात १६ वर्षे गुंतविलेल्या पत्नीच्या उदरनिर्वाहासाठी योग्य आहे की नाही हे पाहण्यासाठी संबंधित पक्षांच्या स्पष्ट जीवनशैलीचा विचार केला आहे की नाही.

१५. प्रत्येक पक्षाने कागदपत्रांचे संकलन सादर केले आणि आपापल्या वादांसाठी

त्यांच्यावर अवलंबून राहिले – पूर्वी यांनी प्रचारित केलेला अंतरिम उपाय म्हणून पोटगी वाढवण्याची गरज; आणि मुकेश यांनी प्रचारित अंतरिम उपाय म्हणून कोणतीही देयके काढून टाकण्याची गरज आहे. हे संकलन अभिलेखावर घेण्यात आले आणि त्यांच्या मदतीने त्यांची तपासणी केली गेली.

द्वक्कुच्चध्रद्ध इस्कक्कण्ड्ढ उक्क्क्ष

१६. मुकेश हे गडा कुटुंबाचे अविभाज्य सदस्य आहेत. रिअल इस्टेट विकासापासून ते आर्थिक सेवांपर्यंत त्यांचे व्यावसायिक हितसंबंध आहेत. गडा कुटुंब (ते देखील शहा आहेत - खरं तर, त्यांची एक फर्म, जी अँड एस असोसिएट्स, गडा आणि शाह यांचे संक्षिप्त रूप आहे) हे एक व्यावसायिक कुटुंब आहे जे मुकेशचे वडील पोपटलाल गडा ("***श्ञज्यक्ष्य***") यांच्या अध्यक्षतेखाली संमिश्र कौटुंबिक व्यवसाय चालवते. मुकेश आणि त्याची भावंडे, किशोर गडा ("***क्ष्य्ष्वक्ष***) आणि नीलेश गडा ("***इक्कुष्व***), पोपटलाल यांच्यासह, भागीदारी कंपन्या आणि मर्यादित दायित्व भागीदारी आणि कंपन्यांसह कॉर्पोरेट संस्थांच्या जाळ्याद्वारे कौटुंबिक व्यवसाय चालवतात, ज्यात मुकेश स्वत: ला या व्यवसायांचे "मशालवाहक" म्हणून उभे करतात.

१७. अभिलेखावरील सामग्रीवरून जे स्पष्ट होते ते असे आहे की कोणत्याही भारतीय लग्नाप्रमाणेच, पूर्वी यांनी मुकेशशी लग्न केले होते, तिने मुकेशच्या कुटुंबात लग्न केले होते. वैवाहिक जीवनातील राहणीमानाचा दर्जा समजून घेण्याच्या उद्देशाने *ओ*१६ वर्षांच्या

वैवाहिक जीवनासाठी तिला ज्या जीवनशैली आणि मूलभूत सुखसोयी मिळण्यास पात्र होत्या, त्या मुकेशची पत्नी म्हणून तिला उपलब्ध असलेल्या मानकांनुसार होत्या, जसे की पोपटलालची सून आणि किशोर आणि नीलेशची वहिनी.

१८. कौटुंबिक व्यवसायात, विशेषत: भारतात, व्यवसाय ऑपरेशन्स कुटुंबातील पुरुष सदस्यांद्वारे चालवले जातात जे त्यांच्या व्यावसायिक क्रियाकलापांचा फायदा घेण्यासाठी सामूहिक युनिट म्हणून काम करतात. या प्रयत्नात, त्यांच्या वैयक्तिक जीवनाला त्यांच्या जोडीदारांकडून समर्थन दिले जाते आणि त्यांना या व्यवसायांमध्ये व्यावसायिक रोजगार म्हणून काम करण्याऐवजी छंदासारखी काही भूमिका मिळू शकते. अशा व्यवसाय चालवताना कुटुंबातील पुरुष सदस्यांना त्यांच्या सामाजिक आणि कौटुंबिक जीवनासाठी आणि जीवनशैलीसाठी निधी मिळतो. म्हणूनच, अशा पुरुष कुटुंबातील सदस्याची आर्थिक क्षमता आणि खरंच, अशा कुटुंबातील सदस्याच्या जोडीदाराला दीड दशकांपेक्षा जास्त काळ मिळणारी राहणीमान आणि वैयक्तिक प्रतिष्ठा यांचा विचार करताना, हे लक्षात ठेवले पाहिजे की "करपात्र उत्पन्न" म्हणून विशिष्ट कुटुंबातील सदस्याच्या वैयक्तिक आयकर परताव्यामध्ये काय आहे हे अशा कुटुंबातील सदस्याने काय कमावले आहे आणि काय उपभोगले आहे याचा एकमेव निर्धारक नाही.

१९. कुटुंबातील घटकांमध्ये उत्पन्न, नफा आणि निव्वळ संपत्तीचे वाटप हे एक उपाय आहे जे कुटुंबे पूर्णपणे व्यवस्था, व्यवस्थापन आणि प्रयत्न करू शकतात. म्हणूनच, जेंव्हा

एखादी व्यक्ती घटस्फोटाच्या खटल्यातील पक्षकार संमिश्र कौटुंबिक व्यवसाय चालविणाऱ्या कुटुंबातील पुरुष सदस्य आहे अशा प्रकरणांची तपासणी करते, तेंव्हा या दृष्टिकोनाचा उपरोक्त पैलूवर देखील विचार केला पाहिजे, घटस्फोटाच्या प्रकरणांमध्ये दृष्टिकोनाच्या तीक्ष्ण फरकामध्ये, उदाहरणार्थ*ओङ्क्ष्च्च* नोकरदार व्यावसायिक ज्याची दिवसाची नोकरी विवाहित जोडप्याच्या जीवनशैलीसाठी निधी किंवा अंशतः निधी देईल, राहणीमान आणि सामाजिक स्थिती.

२०. पती-पत्नी, विशेषत: गृहिणी, ज्या एखाद्या कुटुंबातील घटकाशी लग्न करतात, त्या कुटुंबात लग्न करतात. जेंव्हा ते कुटुंब कौटुंबिक व्यवसाय चालवते, तेंव्हा पतीच्या आर्थिक हितसंबंधांचे गुंतागुंतीचे आणि अतूट गुंफलेले स्वरूप आणि कुटुंबाच्या व्यापक हितसंबंधांकडे दुर्लक्ष केले जाऊ शकत नाही. विवाहादरम्यान पती आपल्या जीवनशैलीसाठी कसा वित्तपुरवठा करीत होता याबद्दलची वास्तविक स्थिती न्यायालयांनी पाहणे आवश्यक आहे आणि लग्नानंतर तो त्याच्या जीवनशैलीला कसा वित्तपुरवठा करीत आहे आणि नंतर निष्कर्ष काढणे आवश्यक आहे . कुटुंबाने अधिकृतपणे पतीच्या आयकर ताळेबंदाच्या हातात सोडण्याचा निर्णय घेतला आहे किंवा कुटुंबाने अशा कुटुंबातील सदस्याला जबाबदार धरण्यासाठी निवडलेल्या कौटुंबिक उत्पन्नाचा घटक केवळ अशा मालमत्तेकडे पाहून कायदेशीर स्थितीकडे दुर्लक्ष करणे अगदी अयोग्य ठरेल. दिशाभूल करणारे आणि अन्यायकारक.

ग्र? म्प ठुज्मलढुयङ्क? ज्ञुठुम्मल्य ञ्ङ्क

२१. हा दृष्टीकोन लक्षात घेता, या न्यायालयाचे लक्ष केवळ त्याच्या आयकर विवरणपत्रांवर आणि त्याच्या थेट मालकीच्या मालमत्तेवर आणण्याच्या मुकेशच्या प्रयत्नात आम्हाला फारशी विश्वासार्हता आढळू शकत नाही. भौतिक मालमत्ता कुटुंबातील इतर सदस्यांसह सह-मालकीची आहे हा युक्तिवाद त्याच्या संपत्तीचे सूचक आहे आणि त्याच्या जोडीदाराने लग्नाच्या १६ वर्षांहून अधिक काळ असलेल्या संपत्तीचा आनंद दर्शविला आहे. खटला देणाऱ्या पक्षाच्या सामाजिक आणि कौटुंबिक जीवनाकडे पाहताना, जो सुनावणी आणि अपील कार्यवाहीच्या अंतिम विल्हेवाटीसाठी कोणत्याही पोटगी देण्याच्या त्याच्या दायित्वातून मुक्त होऊ इच्छित आहे, तेंव्हा त्याच्या सामाजिक स्थिती, राहणीमानाचा दर्जा आणि त्याच्या जीवनशैलीसाठी पैसे देण्याची क्षमता दर्शविणाऱ्या इतर परिचर परिस्थितीकडे दुर्लक्ष करणे योग्य ठरणार नाही.

२२. मुकेशच्या विनंत्या नुसत्या वाचल्या तर असं दिसून येईल की तो दारिद्र्याचं जीवन जगत आहे आणि त्याला दरमहा ५०,००० रुपये देखील देणे परवडत नाही. शपथेवर अशा विनवण्या केल्याने त्यांच्या युक्तिवादाची विश्वासार्हता कमी होते. वार्षिक फक्त रु. ६ लाख करपात्र उत्पन्न दर्शविण्यासाठी त्याच्या आयकर विवरणपत्राकडे निर्देश करून, मुकेशने न्यायालयाला असा विश्वास ठेवावा की त्याचा खर्च आणि जीवनशैली दरमहा फक्त ५०,००० रुपये खर्च केली जाते, ज्यामुळे त्याला आक्षेपित निर्णयाच्या अंतर्गत

पूर्वीला पैसे देण्यासाठी काहीही उरले नाही. त्याच्या पैलूवर, कथन हास्यास्पद आहे.

२३. कायद्यानुसार घटस्फोट घेऊ इच्छिणाऱ्या पत्नीला पोटगी देण्याची पतीची जबाबदारी वाजवी पद्धतीने पार पाडण्याचा दृष्टिकोन स्वीकारण्याऐवजी, मुकेशच्या विनंत्यांमध्ये हक्क आणि व्यवहाराच्या स्वरूपाची सखोल भावना देखील आहे . घटस्फोटानंतर पूर्वीला पैसे देणे हे कायद्याने बांधील आहे या पोटगीच्या विरोधात पूर्वी काकांनी त्याला देय असलेल्या पैशांचा सेट-ऑफ मुकेशचा दावा आहे, हे या हक्काच्या आणि व्यवहाराच्या दृष्टिकोनाचे सूचक आहे. याशिवाय मुकेशने अंतरिम पोटगीची रक्कमही भरण्यात कसूर केले आहे, त्यामुळे अंमलबजावणीची कार्यवाही आवश्यक आहे. तरीही, खटल्याच्या दरम्यान त्याने एकूण २१.६५ लाख रुपये भरले आहेत, हे दर्शविते की त्याने पुरेसे पैसे दिले आहेत आणि त्याहून अधिक पैसे देण्याची गरज नाही, १६ वर्षांच्या पत्नीला एक रुपया न देण्याचा हक्क आणि निर्धाराची भावना आहे, केवळ कारण तिने २०१३ मध्ये विभक्त झाल्यावर वैवाहिक घर सोडण्याचा निर्णय घेतला.

२४. विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशानुसार, दरमहा ५०,००० रुपये देण्याच्या अत्यंत मूलभूत आणि निम्न-अंत दायित्वातून मुक्त करण्याच्या गरजेबद्दल मुकेशच्या युक्तिवादमध्ये आम्हाला जास्त शक्ती सापडत नाही. या निकालात नंतर पाहिल्याप्रमाणे, मुकेश हा एक मोठा माणूस आहे आणि म्हणूनच तो कसेतरी जगत आहे या शपथेवर त्याने केलेले युक्तिवाद केवळ त्याची विश्वासार्हता कमी करत नाही, तर या

दोन अंतरिम अर्जांमध्ये कोणत्या गोष्टींचा विचार करणे आवश्यक आहे या महत्त्वपूर्ण तथ्यात्मक पैलूंवर तो स्पष्ट झाला नाही हे देखील अधोरेखित करते. जर मुकेशचे म्हणणे बरोबर असेल तर तो वाचला आहे हा एक चमत्कार ठरेल, शिवाय त्याने आपल्या मुलाला आर्थिक आधार दिला आणि त्याचे संगोपन केले (मुलगा मुकेशसोबत राहतो). पूर्वीच्या काकांना ५० लाखांचं कर्ज उधार देण्याचं साधन त्यांच्याकडे असणं हा त्याहूनही मोठा चमत्कार ठरला असता. मुलाला आर्थिक मदत करण्याच्या बाबतीत, मुकेश असा युक्तिवाद करेल की केवळ त्याचे कुटुंब त्याला आणि त्याच्या मुलाला आधार देऊ शकेल म्हणून, पूर्वी आणि त्याच्या मुलीला (जी पूर्वी सोबत राहते) त्यांच्या पोटगीसाठी पैसे देण्याची त्याची स्वतःची क्षमता दर्शवित नाही.

२५. मुकेशच्या युक्तिवादाचा प्रतिकार करताना, पूर्वी केवळ सार्वजनिकरित्या उपलब्ध माहिती आणि अभिलेखाचा भाग असलेल्या सामग्रीवरून, मुकेश हा एक मोठा माणूस कसा आहे हे दर्शविण्यासाठी स्पष्ट विश्लेषण आणते, त्याची भव्य जीवनशैली, मेगा पार्ट्या आयोजित करणे आणि त्याच्या घराची भव्यता आणि लक्झरीसाठी आर्किटेक्चरल मासिकांमध्ये देखील छापले जात आहे. पूर्वी यांनी नेहमीच असा युक्तिवाद केला आहे की विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने असे सूचित केले आहे की कोणत्याही पक्षाने पूर्ण प्रकटीकरणासह स्पष्ट न होण्याबद्दल प्रतिकूल निष्कर्ष काढला आहे , परंतु आक्षेपित निर्णयाने चुकून दरमहा केवळ ५०,००० रुपये पोटगी मंजूर केली आहे.

२६. २०१३ पासून पूर्वी यांनी आपल्या मुलीचे एकटे संगोपन केले आहे आणि तिच्या मुलालाही काही काळ वाढवले आहे. पूर्वी आयए दाखल करण्याच्या वेळी मुलीचे वय सुमारे १९ वर्षे होते. पूर्वी असा दावा करेल की तिला आपल्या मुलीचे संगोपन करण्यासाठी आर्थिक संघर्ष करावा लागला आहे आणि खूप मेहनत घ्यावी लागली आहे, तिच्या भावाच्या आणि त्याच्या कुटुंबाच्या संसाधनांवर आणि दयाळूपणावर अवलंबून राहावे लागले आहे, जेंव्हा तिला कायदेशीररित्या जे देणे आहे ते विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने नाकारले आहे. तिला जे दिले जाते ते देखील दिले जात नाही.मुकेशने तिला एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी धावण्यास भाग पाडले आणि थकबाकी वाढवली.

२७. पूर्वी यांनी आणलेल्या साहित्यावरून असे दिसून येते की गडा कुटुंबाचा बांधकाम व्यवसाय सार्वजनिक भूक्षेत्रामध्ये जमीनधारणेवर असल्याचा दावा केला गेला आहे, की मुद्रांक शुल्क अधिकाऱ्यांद्वारे ठेवल्या जाणाऱ्या रेडी रेकनर दरांवर देखील त्याचे मूल्य १,०८३ कोटी रुपयांपेक्षा जास्त असेल. गडा समूहाच्या वेबसाइटवरील स्वत: च्या दाव्यांद्वारे आणि मूलभूत रेडी रेकनर दरांवर अशा जमीन संसाधनांचे मूल्यांकन पाहता हे व्यापक मूल्यांकन अगदी खात्रीशीर आहे.

२८. पूर्वी असा दावा करते की या व्यवसायात मुकेशचा वाटा एक चतुर्थांश असेल (पोपटलाल, किशोर आणि निलेशही सामील असल्याने २५%), आमच्या मते, जरी आपण मुकेशचा हिस्सा १०% सवलतीच्या दराने घेतला तरी याचा अर्थ असा होईल की

तो निर्विवादपणे शक्तिशाली आर्थिक साधन असलेला माणूस आहे आणि एकट्या जमीनधारणेत त्याचा हिस्सा १०० कोटी रुपयांपेक्षा जास्त आहे. ५% च्या तुलनेत निम्म्या भावाने देखील ५० कोटी रुपये जमीनधारणेने मिळतील. त्यांच्या १६ वर्षांच्या प्रदीर्घ वैवाहिक जीवनात जोडप्याच्या राहणीमानाचा आणि जीवनशैलीचा वाजवी अंदाज अशा प्रमाणात असलेल्या माणसाच्या जीवनशैलीद्वारे माहिती देणे आवश्यक आहे. अशा प्रकारच्या राहणीमानाला सूट देण्याचे कोणतेही कारण नाही, १६ वर्षांच्या पत्नीसाठी दरमहा ५०,००० रुपये इतकी पोटगी निश्चित केली जाते आणि त्यासाठीही तिला थकबाकी वसूल करण्यासाठी संघर्ष करावा लागतो.

२९. पूर्वी यांनी असे सादर केले की मुकेश यांच्या मालकीच्या दोन कंपन्यांनी आक्षेपित निकाल मंजूर होईपर्यंत त्यांचे आर्थिक विवरण आणि वार्षिक विवरणपत्र भरणे टाळले आणि त्यानंतर घटस्फोट मंजूर झाल्यानंतर त्यांनी उशीरा दाखल केल्याबद्दल दंड भरला. त्याशिवाय, असे दिसून येते की आयकर विवरणपत्रे खरोखरच त्याच्या मालमत्तेची मालकी दर्शवितात, जी न्यायचौकशी न्यायालयातील कार्यवाही दरम्यान उघड करण्यात आली नव्हती.

३०. मुकेश यांच्यासोबत राहणाऱ्या या दाम्पत्याच्या मुलाचे शिक्षण परदेशात झाले आहे. हा खर्च स्पष्ट करण्यासाठी मुकेशने असा दावा केला आहे की त्याच्या मुलाच्या शिक्षणाचा सर्व खर्च मुकेशचा भाऊ नीलेशने उचलला होता . आपल्या मुलाच्या

शिक्षणासाठी घेतलेल्या शैक्षणिक कर्जाकडेही ते लक्ष वेधत असत, ज्यासाठी त्यांना बँकेला भरमसाठ मासिक हप्ता ("ईएमआय") द्यावा लागतो. तथापि, या नोंदीचा भाग असलेल्या बँक खात्यांचे विश्लेषण केल्यास असे दिसून येईल की सप्टेंबर २०१८ ते जुलै २०२३ दरम्यान मुकेशकडून त्याचा भाऊ निलेश यांच्याकडे जावक परदेशी रक्कम रु. १० कोटींहून अधिक असेल – केवळ आपल्या मुलाच्या शिक्षणासाठी एखाद्या माणसाला नीलेश, लहान भावाकडून कर्ज घ्यावे लागल्याचे चित्र फारच कमी आहे.

३१. वैवाहिक घर, ज्यामध्ये हे जोडपे राहत होते, ते विकले गेले असल्याचा दावा केला जातो, परंतु अभिलेखावरील सामग्री असे दर्शविते की अशी विक्री आक्षेपित निर्णय पारित झाल्यानंतर काही दिवसांनी झाली होती. तरीही, आक्षेपित निकाल मंजूर झाल्यानंतर न्यायालयात दाखल करण्यात आलेल्या आणि याचिकांमध्ये हा पत्ता मुकेशचा निवासी पत्ता म्हणून दर्शविला जात आहे.

[illegible]

३२. त्याशिवाय, गडा ग्रुपच्या अधिकृत वेबसाइटवर, वडील पोपटलाल यांना गडा ग्रुपचे "[illegible]" म्हणून वर्णन केले आहे तर मुकेश यांना पोपटलालचे "[illegible]" म्हणून दर्शविले आहे. अधिकृत वेबसाइटवर मुकेशचे स्वतःचे वर्णन असे आहे की [illegible]

[illegible] असे म्हटले आहे की, [illegible] [illegible]त काही शंका नाही की जेंव्हा कोणी या स्व-वर्णनाची तुलना या न्यायालयाची शपथ घेतल्यानंतर प्रतिज्ञापत्रातील आत्म-वर्णनाशी तुलना करतो, तेंव्हा मुकेश अशुद्ध हातांनी न्यायालयात आला आहे.

३३. गडा ग्रुपच्या वेबसाइटवर अभिमानाने दावा केला आहे की कुबिक्स रियल्टीज (मुकेशने ज्या एंटरप्राइझमध्ये आपले लक्ष गुंतवले आहे) ही समूहाची प्रमुख कंपनी आहे, ज्याद्वारे अनेक एलिट रिअल्टी प्रकल्प राबविले गेले आहेत, ज्यात कुबिक्स इन्सिग्नियाचा समावेश आहे ज्याने पुण्यात रो हाऊस बांधले आहेत. मुकेश आणि त्याचे भाऊ निलेश आणि किशोर यांच्या मालकीच्या जी अँड एस असोसिएट्स नावाच्या भागीदारी फर्मकडे देखील वेबसाइटवर लक्ष वेधले आहे. एकट्या या फर्मने विकसित केलेले एकूण क्षेत्रफळ सुमारे अर्धा दशलक्ष चौरस फूट असल्याचे म्हटले जाते. गडा समूह पुणे विमानतळाजवळील ५५० निवासी सदनिकांच्या नवीन टाउनशिपला प्रकल्पांच्या "[illegible] [illegible]मध्ये जोडत आहे.

३४. मुद्रांक शुल्क प्राधिकरणाने प्रकाशित केलेल्या रेडी रेकनर दरांच्या आधारे (जे बाजारमूल्यापेक्षा कमी असल्याचे ओळखले जाते) १,०८३ कोटी रुपयांपेक्षा जास्त मूल्याचे मूल्यांकन करण्यासाठी गडा समूहाच्या वेबसाइटवर सूचीबद्ध केलेल्या जमिनीच्या एकूण एकरची एकत्रित गणना करण्याचा प्रयत्न पूर्वी यांनी केला आहे. या गटाचे अध्यक्ष असलेल्या कुलपतीचे मशालवाहक असल्याने, मुकेश आयए हे साधन

नसल्याच्या शपथेवर स्पष्टपणे खोटे वाटतात आणि मुकेशने न्यायालयात दाखल केलेल्या याचिकांमध्ये अप्रामाणिकपणा स्पष्टपणे दर्शवितात आणि अधोरेखित करतात.

३५. गडा समूहाने जाहीरपणे सांगितले आहे की त्यांचा वित्तीय सेवा व्यवसाय फायनान्शियल आर्किटेक्ट प्रायव्हेट लिमिटेड नावाच्या कंपनीद्वारे चालविला जातो, ग्राहकांच्या पोर्टफोलिओचे व्यवस्थापन करते, ज्याच्याकडे १०० कोटी रुपयांहून अधिक मालमत्ता व्यवस्थापनाखालील आहे. हे देखील गडा समूहाचे कुलगुरू पोपटलाल यांचे घोषित मशालवाहक मुकेश यांच्या अध्यक्षतेखाली आहे, हे लक्षात घेण्यासारखे आहे. गडा समूहाने आपल्या वेबसाइटवर असा दावा केला आहे की पुणे ई स्टॉक ब्रोकिंग ("[illegible]") नावाची एक स्टॉक ब्रोकिंग कंपनी त्यांच्या ग्रुप पोर्टफोलिओचा एक भाग आहे आणि अनेक स्टॉक एक्सचेंजची सदस्य म्हणून , ती कोणत्याही इक्विटी गुंतवणूकदाराला आवश्यक असलेल्या वित्तीय सेवांचा संपूर्ण स्पेक्ट्रम चालवते.

[illegible]

३६. पूर्वीने अभिलेखावर आणलेल्या सामग्रीवरून, मुकेशच्या अनेक खात्यांमधून बँक हस्तांतरण आणि सार्वजनिकरित्या ज्ञात मालकीच्या नमुन्यांमधून ती मुकेशकडून निलेशला हितसंबंध हस्तांतरणाच्या पॅटर्नचे एक मजबूत प्रथमदर्शनी प्रकरण देखील बनवू शकली आहे. ती किशोरलाही घटस्फोटाच्या प्रक्रियेत सामील असल्याचे दर्शवेल, ज्याद्वारे असे सूचित केले जाईल की नीलेश हे कुटुंबाच्या मालकीच्या हितसंबंधांचे विश्वासार्ह पात्र असल्याचे दिसून येते, जेंव्हा मुकेश आणि किशोर यांच्या मालमत्तेच्या

मालकीच्या हितसंबंधांचे चित्रण न्यायालयात दडपण्याच्या उद्देशाने सौम्य केले जाते. या विधानात बरीच शक्ती आहे – उदाहरणार्थ, मंत्र २९ गोल्ड कोस्ट एलएलपीमध्ये मुकेश यांची मालकी २०१९ मधील २०% वरून २०२० मध्ये ५% पर्यंत खाली आली. किशोर यांचे हितसंबंध १५% वरून ५% पर्यंत खाली आले. निलेशचे हितसंबंध १५% वरून ४०% पर्यंत वाढले आहेत. आणखी एक उदाहरण म्हणजे कुबिक्स रियल्टीज, ज्याला मुकेशचे प्रमुख आणि लक्ष वेधून घेतले गेले होते - मुकेश आणि किशोर यांचे हितसंबंध अनुक्रमे २७.०४% आणि ४७.७०% वरून (२०१८ मध्ये) प्रत्येकी ५% पर्यंत खाली आले, तर नीलेशचा वाटा ८५% पर्यंत (२०१९ पर्यंत) वाढला.

३७. गंमत म्हणजे, गडा ग्रुपच्या कुलपतीचा मशालवाहक असूनही मुकेशने शपथेवर दावा केला आहे की त्याचे उत्पन्न इतके कमी आहे की स्वत: च्या मुलाच्या शिक्षणासाठी परदेशात खर्च करण्यासाठी त्याला त्याचा भाऊ निलेशवर अवलंबून राहावे लागले. ते त्यांच्या इन्कम टॅक्स रिटर्न्समध्ये त्यांचे वार्षिक करपात्र उत्पन्न फक्त ६ लाख रुपये असल्याचे दर्शवतील. हे लक्षात घेण्यासारखे आहे की किशोर ज्या घटस्फोटाच्या प्रक्रियेत गुंतला आहे, किशोर यांनी [illegible] संदर्भात दाखल केलेल्या मालमत्तेच्या प्रकटीकरणात, किशोर शपथेवर पुष्टी करतील की किशोरच्या मुलांच्या शिक्षणासाठी आर्थिक सहाय्य प्रदान करणाऱ्या "तृतीय पक्ष" पैकी एक मुकेश आहे. खरंच, किशोर पोपटलाल आणि नीलेश यांनाही अशा तृतीय पक्षांच्या रूपात नाव देतील*ओ* परंतु मुकेशचा दारिद्र्याचा दावा आणि नीलेशवर स्वतःच्या मुलाच्या शिक्षणासाठी

अवलंबून रहावे लागणे हे पोकळ आहे. या निर्णयात पूर्वी जे म्हटले आहे त्याकडे देखील लक्ष वेधले जाईल की व्यावसायिक कुटुंबे वैयक्तिक तसेच व्यावसायिक जीवनात एक युनिट आहेत, ज्याचा न्यायालयांनी विचार केला पाहिजे. आर्थिक साक्षरतेच्या कथित अनुपस्थितीबद्दल न्यायालयांकडे ज्या उपेक्षेने संपर्क साधला जातो तो अभिलेखावरील सामग्रीमध्ये मोठ्या प्रमाणात आहे.

३८. खरं तर, वस्तुस्थितीचे अवलोकन केले तर असे दिसून येईल की कुटुंबातील प्रत्येक सदस्य दुसऱ्यावर अवलंबून आहे आणि ते कौटुंबिक मालमत्तेचे सर्वोत्तम जतन आणि जतन करण्यासाठी त्यांच्या प्रकरणांची व्यवस्था आणि पुनर्रचना करतात जेणेकरून ते न्यायालयात चित्रित करू शकतील, त्यांच्या आर्थिक सामर्थ्याचे कमी झालेले चित्र केवळ पोटगी भरण्यासाठी कार्यवाहीचा बचाव करण्याच्या उद्देशाने.

[illegible]

३९. मुकेशच्या राहणीमानाचा आणि जीवनशैलीचा समकालीन पुरावा पाहण्यासाठी आम्ही अभिलेखावरील सामग्रीची तपासणी केली आहे. वैवाहिक राहणीमानाची प्रथमदर्शनी जाणीव करून घेणे आवश्यक आहे ज्याचा वाजवी अंदाज लावता येतो आणि या न्यायालयासमोर शपथेवर मुकेशने आपल्या आर्थिक स्थितीबद्दल स्वीकारलेल्या भूमिकेमध्ये काही तथ्य आहे की नाही हे देखील पाहणे आवश्यक आहे. अशा अभ्यासासाठी पुराव्याचे मानक म्हणजे संभाव्यतेच्या प्राबल्यतेचे नागरी मानक आहे.

४०. हे दिसून येते की मुकेश खटल्याच्या काळात पार्टी, ट्रेकिंग आणि सुट्टीवर अशा प्रकारे काम करत होते की वर्षाला केवळ ६ लाख रुपये (दरमहा ५०,००० रुपये) कमावण्याच्या त्याच्या दाव्याला दृढपणे खोटे ठरवेल. हे मान्य केले गेले आहे की लग्नाच्या वेळी, तो मकाऊसह विविध आंतरराष्ट्रीय ठिकाणी प्रवास करणारा एक ग्लोब-ट्रॉटर होता, जो "चीनचा लास वेगास" म्हणून लेबल केलेल्या उच्च-अंत कॅसिनोसाठी जगप्रसिद्ध आहे. हे सर्वज्ञात आहे की व्यावसायिकाच्या कौटुंबिक खर्चासाठी आणि जीवनशैलीला त्याच्या "उत्पन्ना" द्वारे निधी देण्याची आवश्यकता नाही - खरं तर***अनेक*** व्यवसायाचा खर्च असू शकतो. उदाहरणार्थ, एखाद्या पार्टीचा आनंद घेणे किंवा मकाऊच्या सहलीचा आनंद घेणे हा केवळ व्यवसायासाठी आकारला जाणारा खर्च असू शकतो. तो जो पैसा खर्च करतो तो "[illegible]च्या दिशेने जाण्यासाठी "[illegible]" म्हणून त्याच्या हातात येण्याची गरज नाही. विवाहित जोडप्याच्या राहणीमानासाठी पैसे देणारी ही आर्थिक शक्ती पूर्णपणे दुर्लक्षित केली जाईल जर एखाद्याने केवळ कर परताव्याकडे पाहिले जे करासाठी दिले जाणारे किमान संभाव्य उत्पन्न दर्शविण्यासाठी संरचित आहेत.

४१. दिनांक २४ मे २०२४ रोजी मुकेश आणि त्यांच्या मुलाने संयुक्तपणे त्यांचा ५१ वा आणि २४ वा वाढदिवस साजरा केला. या पार्टीची छायाचित्रे मुक्त-वाहणारी दारू आणि धडधडणारी पार्टी दर्शवितात. दोघेही केन्झो टी-शर्ट खेळताना दिसत आहेत. सार्वजनिक माहितीवरून केन्झो टी-शर्टच्या किंमतीवर एक नजर टाकली तर असे दिसून येते की दरमहा सुमारे ५०,००० रुपये कमवण्याचा दावा करणारा आणि त्याद्वारे आपल्या

पत्नीला दरमहा ५०,००० रुपये देण्यास असमर्थ असलेल्या व्यक्तीला एक टॉप लक्झरी कपड्यांचा ब्रँड परवडत नाही - साध्या क्रू नेक टी-शर्टची किंमत प्रति नग रु. १५,००० पेक्षा जास्त असू शकते. आपण आपल्या मनात हे जोडण्याची घाई केली पाहिजे की, फ्री-फ्लोइंग अल्कोहोलसह किंवा पार्टीमध्ये महागड्या टॉप ऑफ द लाइन लक्झरी ब्रँड टी-शर्ट दान करण्याबद्दल निर्णय घेण्यासारखे किंवा अयोग्य काहीही नाही. आमचा निर्णय देताना आम्हाला जे आवडत नाही ते म्हणजे, आपण निराधार पुरुष आहोत, दरवर्षी फक्त ६ लाख रुपये (सुमारे ५०,००० रुपये) कमावतो अशी शपथेवर खोटे बोलणे आणि १६ वर्षे सहवास केल्यानंतर घटस्फोटित झालेल्या पत्नीसाठी विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने दिलेला फक्त ५०,००० रुपये प्रति महिना इतक्या कमी पोटगीला अपीलांच्या सुनावणीपर्यंत स्थगिती मागणे.

[illegible]

४२. यावरून पूर्वी यांना केवळ स्वतःवरच नव्हे तर तिच्या मुलीवरही खर्च करावा लागला आहे, जिचे पालकत्व पूर्वी हिची जबाबदारी आहे आणि आहे. मुकेशने मुलीच्या शिक्षणाचा खर्च भागवलेला नाही, पण मुलाचा खर्च उचलला नाही (अर्थातच, त्यासाठी त्याला नीलेशकडून शैक्षणिक कर्ज आणि बंधुत्वाचा निधी घ्यावा लागेल असा दावा केला आहे). मुकेशचा कोणताही आधार नसताना ती ९ वर्षांची असताना लग्नाचे घर सोडल्यापासून या मुलीचे संगोपन पूर्वी यांनी केले आहे. थकबाकी भागवणाऱ्या तिच्या हातात फक्त ५०,००० रुपये दरमहा रोख रक्कम होती. या प्रक्रियेत पूर्वीला खरोखरच

तिच्या स्वत: च्या भावावर आणि कुटुंबावर अवलंबून राहावे लागले आहे हे स्पष्ट असले तरी, प्रथमदर्शनी हे अगदी स्पष्ट आहे की तिला लग्नाच्या १६ वर्षांच्या वैवाहिक मानकांशी सुसंगत जीवन जगण्याच्या आणि राहणीमानाच्या समान गुणवत्तेच्या अधिकाराशी तडजोड करावी लागली आहे.

४३. घटस्फोटाच्या वेळी अवास्तव मागण्या केल्यानंतर अल्प विवाहाचे हे प्रकरण नाही - प्रथमदर्शनी, योग्य आणि वाजवी पोटगीसाठी पूर्वी यांच्या अपेक्षांची वैधता कमी केली जाऊ शकत नाही.

४४. पूर्वी यांनी अभिलेखावर आणलेल्या सामग्रीमध्ये मुकेशच्या आयकर विवरणपत्रात पाहिलेल्या मालमत्तेची सूक्ष्म तुलना देखील आहे, ज्याचा उल्लेख मुकेशने विद्वान कौटुंबिक न्यायालयात दाखल केलेल्या मालमत्तेचा खुलासा करणाऱ्या प्रतिज्ञापत्रात नाही. म्हणूनच, एक मजबूत प्रथमदर्शनी प्रकरण आहे की मुकेशच्या आज्ञेवरील जीवनशैलीचे प्रमाण आणि स्वरूप आणि मालमत्ता आणि संसाधनांचा वास्तविक आकार यामुळे विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाचे लक्ष पूर्णपणे चुकले आहे. विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने असे म्हटले आहे की ते काढले जाईल असे म्हटले आहे, ते वर वर्णन केलेल्या साधनांच्या घरात १६ वर्षांच्या लग्नानंतर घटस्फोटित आणि मुलीच्या पोटगीसाठी काय आवश्यक आहे याबद्दलच्या विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाच्या स्वतःच्या समजुतीद्वारे स्पष्टपणे मर्यादित आहे. म्हणूनच, आमच्या मते, पूर्वीच्या बाजूने एक मजबूत प्रथमदर्शनी प्रकरण आहे की किती पोटगी करावी लागेल आणि तिला

उदासीनपणे देण्यात आलेल्या पोटगीच्या संदर्भात एक मजबूत प्रथमदर्शनी प्रकरण तयार केले गेले आहे.

४५. अभिलेखावर आणलेल्या सामग्रीवरून, जे लिहिले जाते ते म्हणजे एकाधिक भागीदारी कंपन्या, कॉर्पोरेट संस्था आणि गडा कुटुंबातील चार पुरुष सदस्य संबंधित उपक्रम आणि संबंधित पक्षांचा एक अविभाज्य, परस्पर विणलेला आणि एकात्मिक संच म्हणून काम करतात. गडा कुटुंबातील पुरुष सदस्य आणि त्यांच्या संबंधित जोडीदारांचे राहणीमान आणि खर्च अशा जवळून विणलेल्या आणि शक्तिशाली एकमेकांशी जोडलेल्या वित्तपुरवठ्याद्वारे वित्तपुरवठा केला जातो. पूर्वी सारख्या कोणत्याही जोडीदाराचे राहणीमान, अशा कुटुंबातील पुरुष सदस्याचे, ज्याचे मुकेश मशालवाहक आहेत, परस्पर जोडलेल्या वित्तपुरवठ्याच्या व्यापक नेटवर्क शक्तीकडे दुर्लक्ष करू शकत नाही. न्यायालयाने केवळ कल्पित किंवा तयार केलेल्या कमी नोंदविलेल्या आर्थिक स्थितीवर लक्ष केंद्रित करू नये जे पुरुष सदस्यांनी त्याच्या आयकर विवरणपत्रात आणि घटस्फोटाच्या कार्यवाहीत सादर करणे निवडले आहे. कायद्यानुसारही, एखाद्या व्यक्तीच्या आर्थिक स्टेटमेंटची तुलना त्या व्यक्तीच्या कर स्टेटमेंटशी केली जाऊ शकत नाही. आर्थिक ताळेबंद आणि कर ताळेबंद भिन्न आणि भिन्न आहेत. हे फायदेशीर आणि कल्याणकारी कायद्याचे एक क्षुल्लक वैशिष्ट्य आहे की कायद्याद्वारे उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या वैधानिक अधिकार आणि संरक्षणांचा हेतूपूर्वक अर्थ लावला जाणे आवश्यक आहे आणि जर एकापेक्षा जास्त दृष्टिकोन शक्य असतील तर कल्याणकारी

उपाय आणि तरतूद पुढे नेणारा आणि गैरप्रकारांना दडपणारा दृष्टिकोन स्वीकारला पाहिजे.

४६. म्हणूनच, सर्व बाबींद्वारे, आमचे मत आहे की विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने पुर्वीला दिलेली पोटगी रक्कम अजिबात माहितीपूर्ण नाही. १६ वर्षांच्या राहणीमानाची माहिती देणारी लक्षणीय आर्थिक शक्ती विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाचे लक्ष पूर्णपणे गमावली आहे - मोठ्या प्रमाणात मुकेशने आर्थिक हितसंबंधांच्या वास्तविक स्वीप आणि स्केलचा संपूर्ण आणि सत्य खुलासा न केल्यामुळे आणि त्याऐवजी एक अप्रामाणिक चित्र सादर केले आहे की अगदी कमी पोटगीपासून मुक्त होण्यासाठी.

४७. केवळ एक उदाहरण द्यायचे झाले तर पूर्वी यांनी मुकेश यांच्या प्रकटीकरण प्रतिज्ञापत्रात नमूद केलेली मालमत्ता आणि बँक खात्यांची तुलना आयकर विवरणपत्रात पाहिलेली मालमत्ता आणि बँक खात्यांशी केली आहे. याची चर्चा वर केली आहे. त्या व्यतिरिक्त, कायद्याची बाब म्हणून, एक भागीदारी फर्म आणि त्याच्या भागीदारांचे बॉडी कॉर्पोरेट आणि त्याच्या भागधारकांप्रमाणे स्वतंत्र आणि स्वतंत्र अस्तित्व नसते . ज्या भागीदारी कंपन्यांची ताकद मुकेश नेहमीच भागीदार राहिली आहे आणि अशा कंपन्यांच्या कर परताव्याकडे विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाचे लक्ष चुकले आहे. प्रदान केल्या जाणाऱ्या पोटगी रकमेचा वास्तववादी अंदाज आणण्यासाठी संपूर्ण चित्र पूर्णपणे तपासणे महत्वाचे आहे आणि मुकेश यांच्या दाखल करण्यामधील उणीवा आणि त्रुटींमुळे हे कमी झाले आहे, स्वच्छ हातांनी न्यायालयात न येणे.

[illegible]

४८. उलट अपीलांची सुनावणी आणि निपटारा प्रलंबित असताना पोटगी शून्य करण्याच्या मुकेशच्या प्रार्थनेव्यतिरिक्त, पूर्वीला दरमहा ५ लाख रुपये वाढीव पोटगी का मिळू नये, या मुकेशच्या युक्तिवादाचा सामना करणे महत्वाचे आहे. या दिशेने मुकेशचे मुख्य कारण म्हणजे पूर्वी "इको दोस्ती" नावाच्या व्यवसायात गुंतलेली आहे जी तिचा भाऊ अंकित शाह याच्या दुकानातून चालवली जाते. मुकेश यांचा असा दावा आहे की पूर्वी हा तारुलता ग्रीन्स नावाचा लँडस्केपिंग, सुशोभीकरण, वृक्षारोपण आणि पोटगीचा व्यवसाय चालवित आहे. मुकेशच्या स्वतःच्या दाव्यानुसार या दोन व्यवसायांमुळे आणि पूर्वी मुलांना खाजगी शिकवण्याचं काम केल्यामुळे तिला महिन्याला रु. १ लाखाचा मोबदला मिळणार होता. तो आणखी एक पाऊल पुढे जाऊन असा दावा करेल की पूर्वीने तिच्या वैवाहिक जीवनात बागकाम आणि लँडस्केपिंगमधून भरीव रक्कम मिळविली आणि म्हणूनच, तिने स्वत: चा खर्च केला पाहिजे आणि कमविण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे आणि मुकेशने तिची पोटगी करण्याची अपेक्षा करू नये.

४९. उपरोक्त आक्षेप फेटाळला जाणे आवश्यक आहे. पूर्वीच्या कथित व्यावसायिक हितसंबंधांबद्दल आपले प्रतिपादन करण्यासाठी, मुकेश इको दोस्तीच्या ट्रेडमार्क नोंदणीशिवाय दुसरे काहीही आणत नाही. अशा प्रकारे तो दावा करतो की हा पूर्वी भावाच्या दुकानातून चालवला जाणारा व्यवसाय आहे. हे देखील स्पष्ट आहे की मुकेशची पत्नी या नात्याने तिला मुकेशच्या रिअल इस्टेट प्रकल्पांसाठी लँडस्केपिंगच्या

कामात काही भूमिका देण्यात आली होती (आणि मोठ्या प्रमाणात जगासह नाही), परंतु पूर्वीला व्यावसायिक उत्पन्नाचा स्थिर प्रवाह देऊन गडा ग्रुपने देखील पूर्वीच्या वास्तविक व्यावसायिक गुंतवणूकीसाठी काहीही आणले नाही. गडा कुटुंबातील एक महिला सदस्य. खरं तर, गडा ग्रुपने तिला मोठ्या प्रमाणात व्यावसायिक उत्पन्न दिले असे गृहीत धरले तरी, प्रामुख्याने मुकेशची पत्नी असल्यामुळे तिला ही संधी मिळत असल्याचे कारण आहे. घटस्फोट घेतल्यानंतर, हे स्पष्टपणे संपुष्टात येईल.

५०. पूर्वी तिला समजावून सांगायची की, इको दोस्ती नावाचा एक ब्रँड रजिस्टर्ड होता, पण नावासारखा कोणताही मटेरियल बिझनेस झाला नाही किंवा झाला नाही. मुकेश यांच्या लेखी युक्तिवादमध्ये इको दोस्ती आणि तारुलता ग्रीन्सच्या संदर्भांनी भरलेले आहेत. काहीही असो, आमचं असं मत आहे की, मुकेशने स्वत:हून असा धंदा दाखवला तरी तो उत्पन्नाचा स्रोत ठरणार नाहीओएवढं सगळं काम करूनही पूर्वीला दरमहा फक्त १ लाख रुपये कमावण्यासाठी खाजगी शिक्षक म्हणून काम करावं लागलं असतं.

५१. मुकेशच्या संसाधनांमुळे तिच्या कथित उत्पन्नाबद्दल अधिक विश्वासार्ह माहिती देण्यासाठी पूर्वीच्या जीवनशैलीची तपासणी करणे कठीण नव्हते. आम्हाला असे वाटते की मुकेश, सर्वोत्तम प्रयत्नांसह, ट्रेडमार्क नोंदणीपेक्षा चांगले काहीही करू शकला नाही. त्याहूनही वाईट बाब म्हणजे पूर्वी दोन व्यवसाय चालवतो आणि होम ट्यूटर म्हणून काम करतो, या मुकेशच्या दाव्यावरून हे स्पष्ट होतं की तो स्वत: कबूल करतो की दरमहा

केवळ १ लाख रुपये कमवण्यासाठी (त्याच्या दाव्याप्रमाणे) पूर्वीला तीन नोकऱ्या कराव्या लागतील. कौटुंबिक न्यायालयासमोरील पुराव्यांवरून मुलाने केलेले विधान सूचित होते की खाजगी शिकवणीमुळे तिला दरमहा सुमारे ४५,००० रुपये मिळतात, परंतु आमच्या मते, यामुळे मुकेशच्या बाजूने सुई फिरत नाही. जर घटस्फोटित पत्नीला दरमहा १ लाख रुपयांपर्यंत उत्पन्न मिळविण्यासाठी तीन नोकऱ्यांची आवश्यकता असेल, तर मुकेशची पत्नी आणि गडा घराण्याची सदस्य म्हणून १६ वर्षे उच्च जीवन जगल्यानंतर, मुकेशच्या स्वत: च्या युक्तिवादामुळे असे म्हणणे आवश्यक आहे की पूर्वी आपल्या मुलीसाठी सभ्य जीवन जगण्यासाठी कठोर संघर्ष करीत आहे. जी वडिलांची सामायिक जबाबदारी असावी. हे खरे आहे की घटस्फोटित पत्नीला आपल्या मुलीला मुळात स्वीकार्य दर्जेदार शिक्षण आणि जीवन मिळावे याची खात्री करण्यासाठी, तिला दरमहा फक्त १ लाख रुपये कमविण्यासाठी अनेक नोकऱ्या कराव्या लागतील.

५२. त्याहूनही वाईट म्हणजे, मुकेश तिच्या मुलीला चांगले संगोपन देण्यासाठी पूर्वीच्या कठोर परिश्रमांचा वापर करेल, आणि त्यांना पाठिंबा न देण्याचे कारण म्हणून. मुकेश यांनी दावा केला आहे की, "[illegible]

आम्हाला भीती वाटते की आम्ही केवळ पुरुषसत्ताक कार्यकाळासाठी नव्हे तर या युक्तिवादाच्या ओळीचे कौतुक करण्यास असमर्थ आहोत. युक्तिवाद असा आहे की

पतीपासून घटस्फोट घेतलेल्या महिलेने आपल्या मुलीला काय मिळावे यावर मर्यादा आणल्या पाहिजेत परंतु ज्या स्त्रीने आपल्या पतीला न सोडण्याचा निर्णय घेतला आहे ती अधिक अपेक्षा करू शकते. एक आई कठोर परिश्रम करण्याचे धाडस करते आणि मुलीला (जी मुकेशची संतती आहे) एक सभ्य जीवन देण्यासाठी स्वत: च्या भावावर अवलंबून असल्याचा दावा करते, हे त्याच्या स्वत: च्या राहणीमानाशी सुसंगत आणि सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे, चांगल्या राहणीमानासाठी मुलीचा खर्च वडिलांनी पूर्ण करावा अशी अपेक्षा करणे अपात्र ठरू शकत नाही आणि सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे, लग्न टिकले तेव्हा पालकांचे संयुक्त राहणीमान कसे होते.

५३. पूर्वीच्या मासिक खर्चाचा १,०७,००० रुपये खर्च करताना केन्झो टी-शर्ट परिधान करणारी मुकेश असा आरोप करेल की ही रक्कम तिच्याकडून "***ग्रद्वञ्चद्द्वञ्ञ्ञ्य*** खर्च केली जात आहे. त्यांच्या मते*ओद्दे*रमहा ५५,००० रुपये घरगुती खर्च आणि दरमहा ४०,००० रुपये किरकोळ खर्च जेंव्हा ती त्याच्यापासून विभक्त होते, तेंव्हा ते अवाजवी असतात. मुकेश, एक वडील या नात्याने, मुलीचा वार्षिक खर्च ६.२५ लाख रुपये असण्यातही चूक करतो. स्वत: एक ट्रेकर असलेले, ते आपल्या मुलीला दोष द्यायचे, जी ट्रेकिंग करते, फिटनेस प्रशिक्षण आणि योगावर महिन्याला सुमारे ८,००० रुपये खर्च करते. व्हायोलिन क्लासेससाठी दरमहा रु. ७,०००; आणि स्वयंपाक आणि बेकिंग क्लासेसवर दरमहा रु. ३,०००. आमच्या मते आणि ते देखील मुकेशच्या जीवनशैलीतील व्यक्तीने वारंवार या गोष्टींना अवाजवी संबोधणे मुकेशची विश्वासार्हता कमी करते

आणि पूर्वीचे पालक आहे या व्यतिरिक्त इतर कोणत्याही कारणास्तव त्याच्या स्वत: च्या मुलीच्या कल्याणासाठी क्षुद्र आणि सूडबुद्धीच्या दृष्टिकोनावर जोर देते.

५४. पूर्वी यांच्या वास्तववादी अंतरिम पोटगीच्या याचिकेवर अंकुश लावण्यासाठी मुकेशचे इतर आक्षेपही [illegible] पुरेसे गुणवत्तेशिवाय असल्याचे आढळले आहे. उदाहरणार्थ, तो सादर करतो की पूर्वीने झेरोधा ब्रोकिंगसह तिचे डीमॅट आणि सिक्युरिटीज ट्रेडिंग खाते दडपले आहे, जरी तिच्या स्वत: च्या खुलाशांमुळे सिक्युरिटीजमधील काही विचित्र व्यवहारांकडे लक्ष वेधले गेले आहे . मुकेश एका आर्किटेक्चरल मॅगझिनमधील त्याच्या आलिशान घराचा संदर्भ देत असे की ते त्याच्या मालकीचे नाही, तर ते त्याच्या आईचे घर आहे.

५५. हे सर्व एकत्रितपणे विवाहित जोडप्याच्या राहणीमानाचे वाजवी मूल्यांकन करण्यासाठी वर नमूद केलेला आपला दृष्टीकोन अधोरेखित करतात जेणेकरून वाजवी पोटगी मानक काय असावे हे अनुभवजन्य संकेत मिळू शकेल.

५६. पूर्वी आणि मुलीचा समावेश असलेल्या विमा पॉलिसींवर विमा प्रीमियम भरण्याचे श्रेय मुकेश घेईल. त्याने कबूल केले की त्याने केवळ २०१६ पर्यंत हप्ता भरला आणि त्यानंतर तो भरला नाही, परंतु आता तो पूर्वीला त्याची भरपाई देऊ शकेल अशी हमी देतो. अर्थात पॉलिसी मॅच्युअर झाल्यावर आपल्याला रक्कम मिळावी, असा दावा तो त्याच श्वासात करणार होता. जेंव्हा मुकेश सारख्या मोठ्या साधनांच्या पुरुषाने घटस्फोटित पत्नीला देय असलेल्या पोटगीच्या प्रकरणाचा विचार केला असेल तेंव्हा

अशा प्रकारच्या प्रीमियमच्या देयकाने फारसा फरक पडत नाही. मुकेशला पैसे देणे परवडते या वस्तुस्थितीने आम्ही प्रभावित होत नाही, परंतु आम्ही खरोखरच खात्री पटली आहे, की [illegible]ह पोटगी कायद्यात न्यायालयांनी घोषित केलेली सुप्रसिद्ध तत्त्वे लागू करून, मुकेशच्या घटस्फोटित पत्नीला लग्नाच्या वेळी मिळणाऱ्या जीवनशैलीप्रमाणेच राहणीमान राखण्याचा अधिकार आहे. आम्हाला जाणीव आहे की अंतरिम अर्ज अपीलांवर अंतिम सुनावणी होईपर्यंत अंतरिम पोटगीशी संबंधित आहोत.

५७. मुकेशने आपल्या मुलाच्या शिक्षणासाठी घेतलेलं शैक्षणिक कर्ज फेडण्याची गरज आहे (मुलाच्या शिक्षणासाठी योगदान देण्यासाठी तो निलेशवर अवलंबून आहे असा दावा करण्याव्यतिरिक्त). ते असा दावा करतात की शैक्षणिक कर्जाचा हप्त्यांचा हप्त्यांचा हमी रु. १,०६,२३५ आहे, ज्यावरून ते त्यांच्या आयकर विवरणपत्रांवर अवलंबून आहेत हे स्पष्टपणे दिसून येते की ते दरमहा फक्त ५०,००० रुपये कमवतात (वर्षाला ६ लाख). एखाद्याला आश्चर्य वाटेल की इतक्या कमी उत्पन्नासह तो ईएमआय कसा भरणार आहे. एखाद्याला कर्जाची नितांत गरज नसली तरीही एखादी व्यक्ती शैक्षणिक कर्ज घेऊ शकते. एखादी व्यक्ती दायित्व सादर करण्यासाठी अशा कर्जाचा लाभ घेऊ शकते. मुकेशच्या आज्ञेनुसार आर्थिक साधनांचा विचार केला तर शैक्षणिक कर्जावरील विसंबून राहणे हे त्याच्या हातातोंडाच्या अस्तित्वाच्या खोट्या दाव्याच्या आमच्या निर्णयाला काही फरक पडत नाही.

५८. मुकेशचे इतर वाद हे गडा भावंडांमधील मालकीच्या बदलत्या अंशांचे औचित्य

सिद्ध करण्याबद्दल आहेत की त्यांना मूलभूत व्यवसायाच्या विचारांचा पाठिंबा आहे. हे सांगणे पुरेसे आहे ***[illegible]***प्रकारच्या मालकी हक्काच्या हस्तांतरणासाठी भावंडांमध्ये हाताच्या लांबीच्या आधारावर पूर्णपणे पैसे दिले गेले असले तरी, मुकेशला गंभीरपणे भौतिक संपत्तीवर नियंत्रण असणे आवश्यक आहे, जे त्याच्या सापेक्ष दारिद्र्याच्या दाव्याला खोटे ठरेल.

५९. किशोरच्या स्वत: च्या मुलांच्या शिक्षणाच्या आर्थिक गरजांसाठी ते इतरांसह मुकेशवर अवलंबून आहेत, या शपथेवर किशोर यांच्या विधानाला उत्तर देताना मुकेश आम्हाला आकर्षित करणारे तर्कशास्त्र अधोरेखित करतील. मुकेश असा युक्तिवाद करतील की "***[illegible]*** म्हणूनच अशा कुटुंबातील पुरुष सदस्याच्या जीवनमानासाठी आवश्यक असलेल्या रकमेचे मूल्यांकन अशा पुरुष सदस्याच्या जोडीदारास १६ वर्षांसाठी वाजवी पोटगीच्या मूल्यांकनाशी सुसंगत आहे असे मूल्यांकन करणे आवश्यक आहे. हा अचूक तर्क वर नमूद केलेल्या कारणांमुळे आपल्याशी प्रतिध्वनीत झाला आहे.

६०. मुकेशने पूर्वी च्या काकांना दिलेल्या कर्जासाठी सेट-ऑफचा दावा केला आणि त्या कारणास्तव त्याला देय असलेले व्याज त्याच्या पत्नीच्या पोटगीवर दिले जावे, असा दावा केल्याने आम्हीही तितकेच आश्चर्यचकित झालो आहोत. विवाह आणि घटस्फोटाच्या वेळी पोटगी भरणे हा असा दृष्टिकोन स्वीकारण्यासाठी कर्ज देणे आणि

कर्ज घेणे व्यवहार नाही. पूर्वी आणि मुकेश यांचे दूरचे नातेवाईक आहेत हे लक्षात घेता, पूर्वीच्या काकांनी मुकेशला थकवलेल्या रकमेवर सेट-ऑफचा दावा करणे देखील अर्थपूर्ण नाही. जर पूर्वी च्या काकांनी घेतलेलं कर्ज पूर्वी यांना देय असलेल्या पोटगीची देऊ शकलं तर मुकेश आणि त्याचे भाऊ आणि वडील यांची सामायिक संसाधनं अधिक समर्पक ठरतील.

६१. पूर्वी यांनी सादर केले की ज्या कर्जावर मुकेश आपल्या घटस्फोटित पत्नीच्या पालनपोषणासाठी आपल्या जबाबदारीचा फायदा घेऊ इच्छित आहे ते पोपटलालच्या आजोबांच्या भावंडाच्या मुलास दिलेले कर्ज आहे. अंतिम सुनावणीमध्ये हे सर्व तपासले जाऊ शकते, परंतु आमच्या मते, घटस्फोटित पत्नीच्या काकाला पतीने दिलेल्या कर्जावर कधीही सेट-ऑफ होऊ शकत नाही, ज्यात पतीने घटस्फोटित पत्नीला देय असलेल्या पोटगी देय आहे.

[illegible]

६२. आता आपण आपले मन योग्य प्रमाणात काय दिले पाहिजे यावर विचार केला पाहिजे. आम्ही पूर्वीने अंदाजित केलेल्या खर्चाची तपासणी केली आहे. आपल्या मते, हे अजिबात निषेधात्मक किंवा अतिरेकी नाहीत. याउलट मुकेशच्या मुलाने ज्या राहणीमानाची अपेक्षा केली पाहिजे, त्यानुसार पूर्वीचा अंदाज काटकसरीचा आणि वाजवी वाटतो. तिने दर्शविलेली रक्कम सामान्यत: काटकसरीच्या व्यावसायिक मध्यमवर्गीय आईच्या कक्षेत येते.

६३. पूर्वी सन्मानाने जीवन जगण्याचा आणि आपल्या मुलीला सन्मानाने जीवन जगण्याचा हक्क आहे आणि अशा हक्काशी सुसंगत पोटगी रकमेचा तिला हक्क आहे . विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने मुलीच्या संदर्भात स्वतंत्रपणे काहीही मंजूर केलेले नाही. आमच्या मते, दरमहा ५०,००० रुपये ही पोटगीची वाजवी आणि तार्किक रक्कम नाही.

६४. उद्धृत केलेल्या पुर्वोदाहारणाकडे तीव्र तपशीलवार विचार करण्याची आवश्यकता नाही, कारण आमच्या विचारात जे येते ते म्हणजे विवेकबुद्धीच्या वाजवी वापरासाठी अपील करणाऱ्या पोटगीच्या स्वरूपात योग्य अंतरिम उपाय आहे, जे नेहमीच न्यायालयासमोर असलेल्या प्रकरणाच्या विशिष्ट तथ्ये आणि परिस्थितीद्वारे सूचित केले जाते. अशा प्रकारच्या विवेकबुद्धीचा वापर हा नेहमीच प्रकरणातील तथ्यांच्या कौतुकाचा विषय असतो. पूर्वीच्या बाजूने प्रथमदर्शनी खटल्याची ताकद लक्षात घेता, या प्रकरणात, जर वाजवी मूल्यांकन केले गेले नाही तर पूर्वीवर गंभीर आणि न भरून येणारी हानी होईल. आम्हाला असे आढळले आहे की पूर्वीने दावा केलेल्या पोटगीच्या रकमेसाठी थोड्या मोठ्या प्रमाणात पैसे देऊन मुकेशची कोणतीही गैरसोय होणार नाही.

६५. या प्रकरणाच्या दृष्टीने, आम्हाला क्रॉस अपीलाचा निपटारा होईपर्यंत योग्य अंतरिम उपायांचा विचार करावा लागेल. प्रदीर्घ खटल्याच्या प्रक्रियेनंतर दोन वर्षांपूर्वी हा आक्षेपित निर्णय देण्यात आला होता. दोन क्रॉस अपीले सुनावणीसाठी आणि निकाली काढण्यासाठी बराच वेळ लागेल. दरम्यान, घटस्फोटित पत्नीला पोटगीची रक्कम न देणे पूर्णपणे अन्यायकारक आणि अन्यायकारक आहे जे स्वत: च्या पायावर उभे

राहण्यासाठी संभाव्य व्यावसायिक शिक्षणात पाऊल टाकणाऱ्या मुलीच्या आईने केलेल्या खर्चाशी सुसंगत नाही. पूर्वी आधीच मुकेशच्या शेवटच्या टोकाला आहे, जो स्पष्टपणे मजबूत आर्थिक सामर्थ्यवान माणूस आहे, आणि तरीही पोटगीचे पैसे थकबाकीत पडत आहेत.

६६. घटस्फोटित पत्नीच्या कल्याणाचे उद्दीष्ट लक्षात घेऊन जे एचएमए अंतर्गत पोटगी देण्याचे कर्तव्य अधोरेखित करते, आमचे असे मत आहे की घटस्फोटाच्या मंजुरीसाठी विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने गुणवत्तेवर काढलेले निष्कर्ष पूर्णपणे बरोबर आहेत असे गृहीत धरले तरी, दिलेली पोटगी केवळ तुटपुंजी आहे आणि सर्वोच्च न्यायालयाने विशेषत: [illegible]ध्ये घालून दिलेल्या तत्त्वांशी अजिबात सुसंगत नाही.

[illegible]

६७. आम्ही निष्कर्ष काढण्यापूर्वी, आम्हाला हे नमूद करावे लागेल की या टप्प्यावर, प्रथमदर्शनी, आम्ही या युक्तिवादाने प्रभावित झालो नाही की विद्वान कौटुंबिक न्यायालयासमोर अर्ज एचएएमएचा वापर करून केला गेला होता, तर आक्षेपित निर्णय एचएमए अंतर्गत पोटगी मंजूर करतो, एचएमएला आवाहन करणारा विशिष्ट अर्ज न करता. अंतिम सुनावणीच्या टप्प्यावर कायद्याच्या या मुद्द्याचा विचार केला जाईल, परंतु यात समाविष्ट असलेल्या कायद्याचा उद्देश आणि हेतू याकडे कोणीही दुर्लक्ष करू शकत नाही. एचएमएला पोटगीसाठी अर्ज करणे आवश्यक आहे. पूर्वीने तसे केले. तिने कदाचित एचएएमए अंतर्गत मागणी केली असेल परंतु याचा अर्थ असा नाही की तिने

पोटगीसाठी अर्ज केला नाही. विद्वान कौटुंबिक न्यायालय प्रथमदर्शनी एचएएमए अंतर्गत देय असलेल्या अंतरिम पोटगीचे एचएमए अंतर्गत पोटगीमध्ये रूपांतर करण्यास पूर्णपणे पात्र होते.

६८. ***[illegible]*** घटस्फोटाच्या कार्यवाहीच्या संदर्भात पोटगीसाठी अर्ज आणि घटस्फोट मंजूर करण्याच्या संदर्भात पोटगी मंजूर करण्याच्या अर्जावर विचार करणे हे विद्वान कौटुंबिक न्यायालयासाठी खुले आहे. अर्जामध्ये चुकीच्या कायद्याचा वापर केला गेला आहे याबद्दल युक्तिवाद करणे आणि एचएमए अंतर्गत पोटगी करण्याच्या उद्देशाने पूर्वी अयोग्य असणे आवश्यक होते असा युक्तिवाद करणे म्हणजे कल्याणकारी कायद्यांतर्गत नव्हे तर वित्तीय कायद्यांतर्गत वाद घालण्यासारखा दृष्टिकोन स्वीकारणे आहे.

[illegible]

६९. मुकेशच्या अशुद्ध हातांनी न्यायालयात येण्यासह सर्व तथ्यांचा विचार करणे; त्याने सूचित केलेल्या खर्चाचे प्रमाण १६ वर्षांच्या वैवाहिक जीवनात कुटुंबावर केले गेले होते; पूर्वी यांनी अंदाजित केलेला खर्च; दाव्यामध्ये दर्शविलेली वाढीव रक्कम; पूर्वी खाजगी शिक्षक म्हणून काम करत आहे, त्यामुळे पोट भरण्यासाठी ती खूप मेहनत घेत आहे. महागाईचा घटक; आणि मुलगी प्रौढ वयाची आहे आणि तरीही तिला चांगले व्यावसायिक शिक्षण घेण्यासाठी महत्त्वपूर्ण संसाधनांची आवश्यकता आहे हे देखील नाकारून, जे लवकरच तिला आर्थिकदृष्ट्या देखील स्वतंत्र करू शकेल, आमच्या मते,

पूर्वीला दरमहा आणखी ३ लाख रुपये पोटगी देणे योग्य ठरेल, आक्षेपित निर्णयात मंजूर केलेल्या रु. ५०,००० दरमहा पोटगी व्यतिरिक्त.

७०. दुसऱ्या शब्दांत, पूर्वी दरमहा ३,५०,००० रुपये एकूण मासिक पोटगी मिळण्यास पात्र असेल. आक्षेपित आदेश, एक अंतरिम उपाय म्हणून, क्रॉस अपीलाच्या प्रलंबित काळात या मर्यादेपर्यंत सुधारित केला जाईल आणि अशा वाढीव रकमेसाठी अंमलबजावणी करण्यास सक्षम असेल.

७१. मुकेशला परवडत असूनही थकबाकी भरण्याचा इतिहास लक्षात घेता, आम्ही निर्देश देतो की दिनांक १ नोव्हेंबर २०२५ पासून सुरू होणाऱ्या पुढील बारा कॅलेंडर महिन्यांसाठी दरमहा ३,५०,००० रुपये दराने पोटगी या न्यायालयाच्या वेबसाइटवर हा निकाल अपलोड केल्यापासून चार आठवड्यांच्या आत पूर्वाकडे पाठविली जाईल.

७२. म्हणूनच, सारांशित करण्यासाठी, आमच्या मते : -

अ. मुकेश स्वच्छ हाहाताने न्यायालयात आला नाही. पोटगीच्या प्रमाणात विचार करण्यासाठी कायदेशीर तत्त्वांचा वापर कमी करण्यासाठी त्याच्या आर्थिक सामर्थ्याचे केवळ भौतिक दडपण नाही, तर गरीब व्यक्ती असल्याच्या त्याच्या दाव्यांमध्ये देखील सकारात्मक चुकीची विधाने आहेत जी मुळात अंतरिम आधारावर दिली गेली आणि अंतिम कायमस्वरुपी पोटगीमध्ये रूपांतरित केली गेली आहे;

ब. पूर्वीने प्रथमदर्शनी असा ठोस युक्तिवाद केला आहे की तिला देण्यात

येणारी पोटगी ही किरकोळ आहे आणि तिच्या पदावरील कोणत्याही वाजवी व्यक्तीला लागणाऱ्या वाजवी राहणीमान आणि पालकत्वाच्या खर्चाच्या तुलनेत योग्य नाही;

क. पूर्वी आणि मुकेश यांचे लग्न १६ वर्षे टिकले आणि लग्नात आयुष्याचा मुख्य काळ गुंतलेला असणे हा एक महत्त्वाचा घटक आहे जो कायमस्वरुपी पोटगी मूल्यांकन करताना विद्वान कौटुंबिक न्यायालयाने विचारात घेतला नाही, आणि ते दुरुस्त करणे आवश्यक आहे;

ड. पूर्वाला दरमहा रु. ३,५०,००० ची अंतरिम पोटगी मंजूर केली जाते. दिनांक १ नोव्हेंबर २०२५ पासून सुरू होणाऱ्या १२ महिन्यांसाठी ४२,००,००० रुपयांची रक्कम मुकेशकडून न्यायालयाच्या वेबसाइटवर हा निकाल अपलोड झाल्यापासून चार आठवड्यांच्या आत पूर्वीच्या खात्यात जमा केली जाईल. बँक खात्याचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे :

बँकेचे नाव : युनियन बँक ऑफ इंडिया

खाते क्रमांक : ३१५७०२०१०८३६५७७

खातेदार : मिसेस पूर्वी मुकेश गडा

आयएफएससी कोड : युबीआयएन०५३१५७०

शाखा : बाजारगेट शाखा, फोर्ट.

ई. वर उल्लेख केलेले सर्व निष्कर्ष [illegible]स्वरूपाचे आहेत आणि क्रॉस

अपीलांचा अंतिम निकाल लावताना योग्य वाटतील अशा कोणत्याही समायोजनांच्या अधीन असतील.

७३. वर नमूद केलेल्या निर्देशांसह, दोन्ही शीर्षक असलेले अंतरिम अर्ज अखेर निकाली काढण्यात आले आहेत. खर्चाबाबत कोणताही आदेश नाही.

७४. या निर्णयावर या न्यायालयाचे खासगी सचिव / स्वीय सहाय्यक डिजिटल स्वाक्षरी करतील. सर्व संबंधित या निर्णयाच्या डिजिटल स्वाक्षरी केलेल्या प्रतीच्या फॅक्स किंवा ईमेलद्वारे उद्धरणावर कार्यवाही करतील.

[न्यायमूर्ती श्री. सोमशेखर सुंदरेसन]   [न्यायमूर्ती श्री. बी. पी. कोलाबावाला]

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.